AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, 6 ԱՄՍՈՒԱՆԸ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, 6 ԱՄՍՈՒԱՆԸ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

أزتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1933
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Է ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 127 (965)

ՌԶ-ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ
ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԻՋԵՒ
Պ. ԼԻՒԻՕ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ
Համայնավար օրկանը «Իզվէսթիա» պատերազմի վտանգ կը տեսնէ

Հռովմ.— Կէսօրին ստորագրուեցաւ իտալեւռուս բարեկամութեան եւ ոչ-յարձակումի ուխտը, որ կուգայ զօրացնելու երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութիւնները։ Ուխտին համաձայն, երկու կողմերը յանձն կ'առնեն չխառնուիլ իրարու ներքին գործերուն, տնտեսական դժուարութիւններ չյարուցանել եւ չմասնակցիլ միջազգային ոեւէ պայմանագրութեան որ կրնայ վնասել պայմանադիր կողմերէն մէկուն։ Ուխտը կը պարունակէ նաեւ իրարու վրայ չյարձակելու յանձնառութիւնը, առանց սակայն ճշդելու թէ ո՛վ յարձակող կը նկատուի։

Խօսելով իտալեւռուս ուխտի ստորագրութեան մասին, «Մէսաճէրօ» կը գրէ թէ Մուսոլինիի գործակցութեան եւ խաղաղեցումի քաղաքականութիւնը համաձայն է Չորսերու ուխտի ոգիին։

Մոսկուա.— Լուիօ եւ հետեւորդները հոս հասան եւ դիմաւորուեցան Լիթվինօֆի, Կրեսթինսքիի, Գարախանի եւ ուրիշ անձնաւորութեանց կողմէ։ Շատ ջերմ ընդունելութիւն մը եղաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետին։

Պաշտօնաթերթ «Իզվէսթիա», այս առթիւ կը գրէ. «Սովետ հանրային կարծիքը խոր համակրանքով մը ընդունեց Լուիօն։ Ֆրանսայի նախկին վարչապետը տեսաւ մեր ստեղծած հսկայ գործերը, մեր կեանքը, մեր աշխատանքը, եւ հասկցաւ մեր ուղղութիւնը։ Լուիօ ըմբռնեց թէ Խորհրդային Ռուսիա ինչո՞ւ բուռն կերպով խաղաղութիւն կ'ուզէ։

«Խաղաղասէր Լուիօն այլեւս յոյս չունի թէ խաղաղասիրական քաղաքականութեամբ մը կարելի է դիմագրաւել դրամատիրական հակասութիւնները։ Պատերազմի վտանգը երբեք այնքան մեծ եղած չէր, որքան այսօր։ Մեր երկիրը այսօր անյաղթելի ոեւէ դժուարութիւն չի ճանչնար, որովհետեւ ելք մը գտաւ պատմութեան մեծ ճամբուն վրայ։ Ճիշդ այս է որ առաջ բերաւ խաղաղութեան փափաքի այս անլուր երեւոյթը, որ սակայն չի վնասեր մեր ինքնապաշտպանութեան եւ կրնայ տասնեակ միլիոնաւոր անձեր հրապարակ բերել, երբ վտանգ սպառնայ մեր խաղաղութեան եւ աշխատանքին։

«Խաղաղութեան ի նպաստ իր պայքարին մէջ, Խորհրդային Միութիւնը ձեռք կ'երկարէ բոլոր այն բարեացակամ անձերուն որոնք կ'ուզեն փրկել մարդկութիւնը՝ աշխարհակալութեան եւ փաշականութեան պատրաստած արիւնոտ նախճիրէն»։

ԻՆՉՊԷ՛Ս ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ Է
ԱՍՈՐԱԿԱՆ ՋԱՐԴԸ
ԸՍՏ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐՈՒ

Նիուզ Քրօնիքլ կը տեղեկանայ թէ Միջագետքի Ասորիները ոչ թէ Քիւրտերուն այլ վերին հրամանատար Պէքիր Սըտգը փաշայի հրամանատարութեան տակ գտնուած Միջագետքի կանոնաւոր զօրաց յարձակման ենթարկուած են։ Ասորիներուն տուած կորուստները կը յանգին 700ի։ Ասորիները անզէն էին։ Շատեր եկած էին միայն իրենց զէնքերը յանձնելու համար։ Մուսուլէն 60 քիլօմէթր դէպի հիւսիս արեւելք գտնուող Ճէլէլ գիւղին մէջ ալ կարեւոր ջարդեր տեղի ունեցած են։ Զօրքերը Մուսուլ մտած ատեն, ժողովուրդը ողջունած է զանոնք իբր յաղթական բանակ մը։

Լոնտոնի մէջ հրատարակուող Օպսէրվըր կը գրէ.— 1925ին, Ասորի-Բրիտանները Միջագետքի մէջ տեղաւորուեցան։ Բայց տեղացիները լաւ ընդունելութիւն չըրին իրենց։ Արդէն տեղացիները իրենք կը պնդեն թէ չեն սիրեր իրենց տեղերուն մէջ։ Այս խնդրոյն ամենէն բանաւոր լուծումը պիտի ըլլայ Թուրքիոյ հետ բանակցութեամբ Ասորիները տեղաւորել իրենց հին երկիրը եղող Հաքեարիի մէջ։ Ասորիները հոնկէ ելնելէն վերջ ուրիշ ոչ մէկ ցեղ չէ տեղաւորուած հոն։ Իրաւ է թէ Թուրքերը կուսակից չեն այս կերպ լուծման մը, բայց պէտք է գիտնալ որ Ասորիները ոստիկան զօրաց եւ ոստիկանական անօրինակ ում մը կը կազմեն։

Խորհրդաւոր Անգլիացի Լրտեսը
ՔՕԼ. ԼՕՐԱՆՍՆ Է ԵՂԵՐ ԱՍՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆ ՈՒ ՂԵԿԱՎԱՐԸ

Պոլսոյ «Վագըթ»ին մէջ կը կարդանք 2 սեպտ.—

Վերջերս Իրագի մէջ սկսող եւ կառավարութեան գլխուն կարեւոր փորձանք մը դարձող ասորական շարժումը գրեթէ վերջացած է։ Ապստամբական շարժման Անգլիոյ կողմէ պատրաստուած եւ մասնաւոր դիտումի մը հետեւանքը եղած ըլլալը յայտնի եղած է եւ վերջին Թղթատարով հասնող Եգիպտական թերթերն ալ կը յայտնեն որ Անգլիան կուզէ ետ առնել Իրագցիներու տրուած անկախութիւնը։ Անգլիան ձեռնտուներ պիտի ընէ Ազգ. Դաշնակցութեան մօտ, եւ Իրագի ինքզինքը կառավարելու անկարող ըլլալը պիտի փաստէ ասորական շարժումով։

Ըստ Եգիպտական թերթերու Իրագի այս վերջին շարժումներն ալ ղեկավարողն ու կազմակերպողը յայտնի անգլիացի լրտես Քօլօնէլ Լօրանսն է։

Աֆղանիստանի ապստամբութիւնը, Շէյխ Սաիտի եւ Էզըիի ըմբոստութիւնները, պատերազմի միջոցին Շէրիֆ Հիւսէյնը Օսմ. կայսրութեան դէմ ոտքի հանողը Լօրանսն էր։ Հիմա ալ Իրագի մէջ անգլիական նոր դաւերու կազմակերպումին նուիրուած է։

ԿԱՍԻՐՈՍԻ ԾԱՂԻԿՆԵՐԷՆ
ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐԸ ՔԷՍԱՊԻ ՄԷՋ

Երբեք այսքան գեղատեսիլ ծաղիկներ փթթած չէին Կասիոսի քղանցքներուն վրայ։

Ծաղիկնե՛ր թարմ ու առոյգ, բանաւոր աւիւնով գեղուն եւ հաւատքի ու ինքնավստահութեան շողերով պսակուած։

Ծաղիկներ, դրախտավայր երկրի մը բուրաստաններուն մէջ անկափոխուելու յոյսո՛վ բացուած, եւ հայրենի մթնոլորտը խնկաւէտելու անհնչէն խառն դալար։

Ծաղիկներ, յօժար՝ իրենց աւիւն—արիւնովը պատուաստելու հայրենիքի գօսացած վարգենիները, եւ դաշտերուն վերադարձնելու իրենց հնօրեայ զուարթութիւնը։

Ասոնք Հայ Արիներն են։

Ու ծաղիկ մը բարձրածղի եւ լայնածուփ ասողերու պէս անթառամ եւ ծիածանային երանգներով։

Ծաղիկ մը, որ հայրենաբոյս համաօփիւններու պէս, առըսգիր հայութեան նայուածքին կը վերընծայէ բնաշխարհի բոսոր վարդը, երկնագոյն հիրիկը եւ նարընջագեղ նարգէսը։

Ծաղիկ մը զոր Մեծն Նահապետը Ս. Ղազարի իր մենաստանէն մարգարէաբար տեսած ու մկրտած էր գոյն եռափայլ ու եռախորհուրդ անուններով։

Հայ դրօշա՜կը...

Քանի մը օր առաջ Քէսապ եռ ու զեռի մէջ էր, որովհետեւ 5—6 վրաններ, հողմահալած առագաստանաւերու պէս եկած խարսխած էին գիւղին կեդրոնը, բերրի պարտէզներով շրջապատուած, պայծառ մթնոլորտի մը մէջ որ զուարթ նայուածքի մը պէս կը պարուրէր զիրենք։ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալէպի արիներն էին որ այցելութեան եկած էին շրջանի հայ գիւղերուն։ Իրենց բանակատեղը սահմանագծուած է մանր խճերու երիզով մը միայն, բայց այս երեւակայական թումբն ալ բաւական է անանցանելի դարձնելու զայն։ Հաւատացեալներու բազմութենէն ո՛վ թոյլ կուտայ ինքզինքին թափանցելու խորանին Սրբութիւն Սրբոցը։

Անհամբեր օրէն աւելի աւուր է ժողովրդական բանակը որ իր մանուկ զինուորներուն տեսքովը գինովցած, այլեւ ոչ ցերեկուան տաքէն կը նեղուի, ո՛չ ալ գիշերուան զովութիւնը կը զգայ։ Ներխուժումի ոչ մէկ փորձ սահմաններէն ներս, ոչ չափահաս հանդիսատեսներուն կողմէ որ, ջերմեռանդ բազմութեան մը պէս, կ'օրհնէ կը բա[illegible] արիներու երեւումին, ո՛չ ալ մանուկներուն կողմէ որոնք, թռչուններու նման, հրապարակը շրջապատող ծառերուն եւ պատերուն վրայ թառած, ներուժ նայուածքներով կը հետեւին արիներու շարժումներուն, կ'ողողեն, կը ծափահարեն, եւ փոքրիկ խորամանկնե՛ր, բայց են կ'օգտագործեն խուսափումներ կորզելու իրենց ծնողներէն որ թոյլ տան իրենց հայ արիներ դառնալու։

Գայլիկներն ու ամիկներն ալ կ'ուզեն ճեռնել այս նորահրաշ բանակին նշանակութիւնը։ Անոնք որ դեռ երէկ այնքան կարեւոր խնդիրներու մասին քար անտարբերութեամբ «Այլեւս աշխարհը մեզի ի՞նչ» կը հառաչէին, հիմա, իրենց աակայծ բիբերը յառած մեր զաւակներուն վրայ, կը մոռնան որ երեկոյեան աղօթքի պահը կ'անցնի։ Երբեք վերջալոյսի շողերը այսքան անյագօրէն դիտուած չէն։

— Այս արեւը նո՛ր կը ծագի, սիրելի պապեր ու մամեր։ Այս արեւկէզ ազգ իւրաքանչիւրի հոգին անբաւիր ճառագայթներու փունջ մըն է որ հոն կը բարգաւաճի ու կը հասուննայ հայրենիքին համար։

Գիւղին երիտասարդները որ ծերերուն կը բացատրեն այս կազմակերպութեան իմաստը, այնքան հպարտութիւն կը գտնեն իրենց պատասխաններուն մէջ, որքան ծերերը խանդաղատանք գտած էին իրենց հարցումներուն մէջ։ Հաճոյք մըն է յայտարարել թէ Քէսապ ունի ուսեալ եւ խոհուն երիտասարդութիւն մը որ իր միտքը բոլորովին ձերբազատած հասարակաց պայմանադրական սեղմումներէն, լայնօրէն կը գիտակցի իր ցեղային մի եւ անբաժանելի հանճարին եւ ազգային արժէքներուն։ Այսպէս դաստիարակուած երիտասարդները անշուշտ չէին կրնար յաւակնանալ դիտելով իրենց մանրիկ եղբայրները, ուստի սքանչութեան մանուելի յաջորդ օրն իսկ անոնք զբօսաշրջութ մը կազմակերպեցին դէպի Զուգաղբիւր (Էքիզ Օլուք) պարտէզները ուր արիներուն ի պատիւ մատաղ կըտրուեցաւ։ Քէսապէն Զուգաղբիւր ճամբան բաւական երկար է, փշոտ ու խորտուբորտ, բայց այս դժուարութիւնները չկասեցուցին եռանդը գիւղացի աղոց որոնք, ճամբուն ամբողջ երկայնքին վրայ, արիները իրենց շալակին մէջ առած, քալեցին թաղէ թաղ, գիւղէ գիւղ իրենց օգնականները խառնելով նորահաս եղրոյթով որոնցմէ շատեր բոյիկ ու չապկանց կուգային միանալ արշաւախումբին։ Այսպէս կազմուած այս խումբը կը նմանէր շարժուն ածու մը որուն կեդրոնական ծաղիկները մեր սիրելի արիներն էին։ Իսկ գիւղին աղաները, հսկայ ծառերու պէս կը կազմէին ածուին շրջանակը, որ մը կեդրոնը թափանցելու բաղձանքովը տոգորուն։

Վերադարձին, արիները իրենց բանակատեղին մէջ եւ մինչ հայ դրօշակի եռագոյն հովանիին տակ, խաղեր ու մարզանքներ կատարեցին, ժողովուրդին յարաճուն խանդավառութեանը շրջապատուած։

Գիշերը, երբ արիները մեկնելու պատրաստութիւններ կը տեսնէին, տեղւոյն երիտասարդները զբաղած էին զորիներ փնտռելով այս զոհարիկ բանակին իրերը փոխադրելու դէպի Սուէտիա որ իրենց երկրորդ հանգրուանը պիտի ըլլար։ Այն կարծիքը յայտարարուեցաւ թէ դժուար պիտի ըլլար այս գրաստները ճարել, որովհետեւ այս եղանակին անոնց աշխատանքները շատ են դաշտերուն մէջ։

—Եթէ չգտնուի, մենք մեր կռնակին վրայ պիտի տանինք անոնց գոյքերը։

Խօսողը Քասպու Տայըն (Քէսապի Քեռին) էր որ այս առաջարկը կ'ընէր այնքան պարզ ու սովորական շեշտով որպէս թէ արկղէթ մը մատուցանէր իր խօսակցին։ Այս քաջարի լեռնականը շատ լաւ կը ճանչնար ճամբուն տանող ութ ժամեայ երկարութիւնը եւ ութսուն տեսակ դժուարութիւնները, երբ այսպէս կը խօսէր։ Ճիշդ է որ ինքը լեռներուն վրայ ծնած ու սնած է, բայց ան այդ հպարտ լեռներուն վրայ, իր հրաշէնէն զատ ուրիշ բեռ կրած չէ բնաւ։

Հայ Արինե՛ր,

Ձեր խաղերուն եւ մարզանքներուն մէջ թերութիւններ շատ կային, բայց մենք այդ բոլորը մոռցանք, որովհետեւ այդ անկատարութիւններուն մէջէն մենք յստակօրէն ընդնշմարեցինք որ ձեր նուիրումը կատարեալ էր եւ ձեր ուխտը՝ մաքուր։ Դուք ալ մոռցէք այն չարաչար վերաբերմունքը որուն կը հանդիպիք, գուցէ եւ ձեր դրօշակը զոր կը պաշտէք։ Դուք կը պաշտէք զայն, որովհետեւ գիտէք թէ ան սրբագործուած է բիւրաւոր հայ մարտիկներու եւ աւելի քան միլիոն մը հայութեան նահատակներու արիւնով։ Դուք կը լսէք վայրերան հայեր որոնք արտանց կը բաղձան ձեզ որբացած տեսնել։ Գիտէ՞ք ինչու։—Որպէսզի կարենան ձեզ կոչել թուրք օղլու հայ, կամ հայ օղլու թուրք...

Դո՛ւք, Արիներ, բարձրէն նայեցէք այս բոլորին, նման աւիւծի կորիւններուն որոնք իրենց ճամբուն նեխած գիակներ կը տեսնեն, բայց երբեք չեն հակիր անոնց վրայ։

Ձեր պարտքն է բա՛րձր, խի՛ստ բարձր պահել ձեր դրօշակը, որպէսզի նեխած գիակներուն հոտը չարատաւորէ անոր անբասիր սրբութիւնը

ԵԴՈՒԱՐԴ ՏԱՐՕՆԵԱՆ

Ինչո՞ւ իր սահմանագլուխները կը զօրացնէ
Ֆրանսա
ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Պերլին.— Ֆրանսայի վարչապետ Պ. Տալատիէի Ֆրա[illegible] սահմանագլուխներուն վրայ կատարած քննական վերջին ուղեւորութիւնը քաղ. շրջանակներուն մէջ վիճաբանութեանց նիւթ կազմած է։

Այսօր յայտնի ճշմարտութիւն մըն է թէ Գերմանիոյ կցուած ֆրանս. սահմանագլուխին երկայնքը վերջին դրութեամբ ամրութիւններ շինուած են։ Միւս կողմէ հասկցուած է որ Ֆրանսա վերջերս օդանաւային ուժերն ալ ի նորոյ եւ հիմնական կերպով կը վերանորոգէ։

Կը կարծուի թէ մէկ քանի օր վերջ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ յուզումնալից վիճաբանութեան առարկայ պիտի ըլլայ Մ. Տալատիէի քննական ուղեւորութիւնը։

Պատասխանատու եւ ձեռնհաս գերման շրջանակները այն համոզումը ունին թէ՝ Ֆրանսայ պէտք տեսած է ամրապնդելու իր դէպ ամէն հաւանականութեան։ Սա այժմ կ'սպասուի Ֆրանս. Երեսփ. Ժողովին վիճաբանութեանց։

ԱՊԱԳԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ
ՍԱՐՍՌԱԶԴԵՑԻԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱԶԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

Ինչպէ՞ս պիտի ըլլան ապագայ պատերազմները. Թունաւոր կազեր պիտի գործածուի՞ն. քաղաքներ եւ բանակատեղիներ պիտի կրնա՞ն պաշտպանուիլ այդ սարսափելի ռմբակոծումներէն։

Հարցեր են ասոնք, որոնք գրեթէ ամէն երկրի մէջ, ժողովուրդին կողմէ սարսուռով կ'ուղղուին իրարու։

Դժբաղդաբար նոյնքան սարսռազդեցիկ է եւ յուսահատական պատասխանը այդ հարցումներուն։ Թեթեւ քննութիւն մը տէրութեանց ներկայ զինուորական դրութեան եւ պատրաստութեանց մասին, բացորոշապէս պիտի ցոյց տայ որ ապագայ պատերազմները պիտի ըլլան չափազանց սոսկալի եւ անշնչելի մթնոլորտ մը պիտի ստեղծուի թշնամի քաղաքներու եւ բանակատեղիներու մէջ։

Զինուորական պարբերաթերթ մը կարեւոր մերկացումներ կ'ընէ տէրութեանց զինուորական պատրաստութեանց մասին, որոնցմէ կը հասկցուի որ, ներկայիս բոլոր տէրութիւններն ալ իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած են քիմիական պատերազմի մը համար հարկ եղած նիւթերու պատրաստութեան միջոցներուն վրայ։ Զինաթափութեան խորհրդաժողովի անհետանք աշխատանքները եւ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն մինչեւ օրս ա՛ն տարբերութիւնը քիմիական պատերազմը արգիլելու մասին, զօրաւոր փաստեր են որ ոչ մէկ ձեւով հնարաւոր պիտի ըլլայ արգիլել ապագայ պատերազմներու միջոցին թունաւոր կազերու գործածութիւնը։ Դեռ մինչեւ հիմա, այդ բոլոր ժողովներն ու բանակցութիւնները չեն կրցած սահմանափակել պատերազմական նաւերու կամ զէնքերու թիւը։ Իսկ քիմիական պատերազմի խօսքն անգամ չի կրնար ըլլալ, քանի որ ոչ մէկ տէրութիւն կը խոստովանի կամ կը ցուցնէ իր պատրաստութիւնները այդ մարզին մէջ։ Բոլորն ալ գաղտնի կերպով եւ գիտական ու քննական զանազան անուններու ներքեւ կը շարունակեն քիմիական պատերազմի պատրաստութեանց աշխատանքները։

Ու որքան ալ լաւատես արտայայտութիւններ ըլլան եւ մեծեր ու պզտիկներ իրենք զինք խաղաղասէր ցոյց տան, կը դարբնուի ահեղ պատերազմը բոլորին կողմէ եւ որուն ահազանգը շատ ուշ չի տեւնուիր։ Ամէն մարդ գիտէ որ պատերազմը կը պատրաստուի խաղաղութեան օրերուն եւ զօրակոչով մը երեւան կը հանուի։ Հիմա այդ պատրաստութեան շրջանն է եւ ամէն տեղ կը տեսնուին հետքերը։

Եթէ, կարգ մը երկիրներու կազեր պատրաստելու համար ունեցած գործունէութիւնը ուսումնասիրենք, պիտի հասկնանք դիւրաւ որ ապագայ պատերազմի մը միջոցին որքա՛ն ազդեցիկ գործունէութիւն մը պիտի ունենան անոնք։

Ամերիկայի մէջ 1920ին National Defense Act. անուն մասնաւոր վարչութիւն մը կազմուեցաւ, որուն պարտականութիւնն էր երկրի պաշտպանութեան համար հարկ եղած պատրաստութեանց հոգացումը։ Այս կազմակերպութիւնը ստեղծեց American Chemical Warfare Service անուն առանձին վարչութիւն մը։ Եւ այս վարչութիւնը 1923ին 600.000 տոլար պիւտճէ մը ունէր. մինչդեռ 1926ին 1.100.000 տոլարի բարձրացաւ։ Եէճվուտի մէջ Ամերիկացիները աշխարհի ամենամեծ կազի գործարանները ունին։ Այս գործարանները 1918ին օրական 15 թոն քլոր, 15 թոն ֆօսկէն, 20 թոն իբերիտ եւ նոյնքան ալ լեվիզէ կը պատրաստէին։ 1919ին այս քանակը կրկնապատկուեցաւ։ Իսկ 1926ին տասնապատկուեցաւ։ Կարելի չէ չափել Ամերիկայի այսօրուան պատրաստութեանց ուժն ու տարողութիւնը։

Անգլիան Բորթոնի եւ Սալսպուրիի մէջ հոյակապ քիմիական աշխատանոցներ եւ գործարաններ հաստատած է։ Բացուած է մասնաւոր վարժարան մը, ուր կը պատրաստուին քիմիագէտներ զաւ զինուորական նպատակներու համար։ 1926ին, այս աշխատանոց-վարժարաններու հսկողութիւնը յանձնուած էր 22 մասնագէտ պաշտօնեաներու եւ 26 փրօֆէսէօրներու։ 105.000 անգլիական ոսկի ծախսուած է այս հաստատութեան շէնքերուն համար։ Եւ տարեկան 200.000 ոսկի ալ ծախք յատկացուած է 1926էն։ Հիմա այդ ծախքը հնգապատկուած է։ Անգլիական պատերազմական նախարարութիւնը 35.000.000 ֆրանք յատկացուցած է իր պիւտճէէն մի միայն քիմիական հետազօտութիւններու համար։

Իտալիա 1925ին իր հրատարակած մէկ օրէնքով մասնաւոր կազմակերպութիւն մը հաստատած է, զօրավարի մը հսկողութեան ներքեւ, քիմիական հետազօտութիւններ կատարելու համար։ Սոյն կազմակերպութիւնը յառաջ բերած է մասնաւոր վարժարաններ եւ գործարաններ, մասնագէտներ պատրաստելու եւ զինուորականներ հասցնելու համար։

Գերմանիան, Վէրսայլի դաշնագրի տրամադրութեանց համաձայն, չի կրնար զինուիլ եւ իր գործարանները չեն կրնար ռազմանիւթ պատրաստել։ Այս արգելքը սակայն, Գերմանիոյ քիմիական պատրաստութիւնները աւելի ուժեղացուցած է եւ առիթ տուած ստեղծելու զօրաւոր կազային մեքենաներ։ Գերմանիան իր բոլոր ուժերը կեդրոնացուցած է քիմիական պատրաստութիւններու վրայ։

Հապէր, Մաեէր, Հանսլիէն, Տիւքսպէրկ, Ֆրէօնրլիխ եւ ուրիշ նշանաւոր գիտուններ լծուած են աշխատանքի եւ իրենց կարելին կ'ընեն ձեռք բերելու համար նուաճումներ։ Գերմանիոյ բոլոր գործարանները, ի հարկին, կազերու պատրաստութեան յատկացուելու վիճակի մէջ դրուած են։ Եւ իրականին մէջ, գերմանները հինէն ի վեր նշանա-

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Երուսաղէմ 5 Սեպտ.

Պետ. Շորընեիր Խարտուղարը

Վերջացող ամսուայ երկրորդ կէսին Եգիպտոսի ճամբով քաղաքս ժամանեց Նորընծիր պետական ուսոց—քարտուղար Մր. Ճօն Հէթհօրն Հօլ և նոյն օրն իսկ ձեռնարկեց իր պաշտօնին։ Մր. Հօլ կը յաջորդէ Սըր Մարք Եընկի, որ Պաղեստինի ուսոց—քարտուղարութեան պաշտօնաշրջանը աւարտելէ յետոյ, ատրիճանի բարձրացուամով Զարպարոսի ընդհ. կառավարիչ և հրամանատար նշանակուեցաւ։

Կայարանին մէջ Մր. Հօլը դիմաւորեցին ուսոց—քարտուղարի փոխանորդը Մր. Մուտի և Մարզպանին անձնական քարտուղարը Մր. Իսթվուտ։

Մր. Ճօն Հէթհօրն Հօլ ծնած է 1894 ին։ Իր ուսումը առած է Վինչէսթր—Քոլէճի և Լինքըն քոլէճի —էջ, Օքսֆորտ։ Ընդհ. պատերազմի ամբողջ տեւողութեան ընթացքին Մր. Հօլ պետական ծառայութեան մէջ գտնուած է և 1919—1921 ին Եգիպտոսի ելմտական նախարարութեան մէջ ծառայած է։ Պաղեստին գալէ առաջ Մր. Հօլ գաղթային պաշտօնատան մէջ օգնական գլխաւոր մ'էր։

Ամուսնացած է 1927 ին և հայր է երկու աղջիկներու։

* *

Թէլ—Ավիվի Արեւելեան հանդէսը

Գրած էի այս ցուցահանդէսի մասին նախանցեալ թղթակցութիւնովս։

Վերջացող ամսուայ մէջ նաև Թէլ—Ավիվի Արևելեան ցուցահանդէսի (Levant fair) համար կառուցուելիք շէնքերուն չինութեանց հիմնարկէքը կատարուեցաւ—պաշտօնական արարողութեամբ Մարզպան Զօր. Ուօքըփի կողմէ։

Կը կարծուի թէ 1934 ին տեղի ունենալիք ցուցահանդէսը իր նախորդները պիտի գերազանցէ, և արդէն, այժմէն իսկ, կազմակերպիչ և վարիչ մարմ'նը գործի լծուած է ցուցահանդէսին ճախուութիւնն ու ցուցադրականութիւնը կատարելապէս ապահովելու համար։

Հայֆայի նաւահանգիստը

Որոշուած է պաշտօնական բացումը կատարել, ինչպէս որ նախապէս ալ գրած էի, Հոկտ. 31 ին։

Հանդիսութեանց Մարզպանը պիտի նախագահէ։

Ի նպաստ տեղ. արտադրութեանց

Վերջերս Հայֆայի մէջ երիտասարդ արաբներու կողմէ սկսած է պրոպականտ մըն ընկերութիւն մը կազմելու եւ Պաղեստինի ու դրացի երկիրներու մէջ արաբական արտադրութեանց տարածման զօրկ տալու նպատակաւ։ Կը մտածուի Հայֆայի և այլ վայրերու մէջ մասնաւոր խանութներ բանալ։ Ընտրուած է յանձնախումբ մը՝ ծրագրին իրագործումը ի գլուխ հանելու համար։

* *

Երկրագործական դրամատուն

Երկար ատենէ ի վեր նման դրամատան մը գոյութիւնը զգալի էր դարձած։ Գիւղացի դասակարգը մեծ յոյսեր ունի կապած՝ իր կարիքին մասամբ ամոքման տեսակէտէ երկրագործական դրամատունին։

Արտասահմանէն ստացուած լուրի մը համաձայն, երկրագործական դրամատուն մը հաստատելու համար Պաղեստինի կառավարութեան նախաձեռնութեամբ ընկսուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ եզրակացութեան մը յանգեր են։ Համաձայն ստացուած լուրին, դրամատունը կէս միլիոն պաղ. ոսկինոց դրամագլուխ պիտի ունենայ, որուն հարիւրյիսուն հազարը կառավարութիւնը ինքը պիտի տրամադրէ, հաւանաբար երկու միլիոնի փոխառութենէն, իսկ մնացեալ բաժինը զանազան հաստատութիւններէ պիտի ապահովուի, մեծ մասամբ հրեայ։

Կը կարծուի թէ դրամատան տնօրէնը անգլիացի մը պիտի ըլլայ և պիտի ունենայ երկու օգնականներ, մին հրեայ, իսկ միւսը արաբ։

Վարիչ մարմինը պիտի բաղկանայ, ի մէջ այլոց, նաև Նիւ Եորքի սեղանաւորներէն Ֆէլիքս Ուարպըրկէ և Սըր Ռոպըրթ Վալէ Գոհէնէ (Շէլ Ընկերութեան բաժնեայր), երկուքն ալ ծագումով հրրեայ։

* *

Ներգաղթի սեղմումներուն դէմ

Կառավարութիւնը վերջերս նոր օրէնք մը հրատարակեց, որով Ներգաղթի կարգ մը սեղմումներ կը դրուէր Ներգաղթել ուզողներուն վրայ։

Այս օրէնքը մանաւանդ հրեայ շրջանակները յուզման մատնեց և մամուլը սկսաւ բողոքել օրէնքին դէմ։ Պաշտօնական մարմիններ ևս բողոքագրեր ներկայացուցին։

Զգոհանալով այդքանով, անցեալ Կիրակի օր բազմահազ հաւաքոյթ մը տեղի ունեցաւ Երուսաղէմի մէջ, և Ներկայ Ներգաղթի սեղմումներուն դէմ բողոքներ եղան։ Ճառախօսները չեղած են աշխատելու ձեռքերու խիստ զգալի պակասը Ներկայիս երկրին մէջ և պահանջած, որ սեղմումները կա՛մ վերցուին և կամ այ բարեփոխուին։

* *

Երկու վարդապետները վերադարձան

Վերջերս Լոնտոնէն վերադարձան, աւարտելով իրենց ուսումնառութիւնը, երկու ուսանող վարդապետները, Տ. Շաւարշ Վրդ. Գույումճեան և Տ. Սերովբէ Վրդ. Մանուկեան։

Երկու Նորեկները ուսուցչական կոչմին պիտի նուիրուին յառաջիկայ դպրոցական վերամուտին։

Առայժմ, անտեսական նկատումներով, ուրիշներ պիտի չղրկուին Եւրոպա։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ւոր են քիմիական գիտերու և պատրաստութեանց մէջ։ Նոյն իսկ պատերազմէն առաջ, Գերմանիոյ մէջ քիմիական բազմաթիւ նիւթեր պատրաստուած էին՝ գործածուելու համար պատերազմի միջոցին։ Սասարգիթի ընկերութիւններ կան, որոնք իրենց գործարանները կ'աշխատցնեն կառավարութեան հաշուոյն, և պատրաստ են հարկ եղած պարագային ամբողջութեամբ տրամադրելու կառավարութեան հրամանին։ Կարգ մը գործարաններ Գերմանիոյ մէջ, մի միայն դիմակներու պատրաստութեամբ կ'զբաղին։ Կ'ըսուի թէ, գերման կառավարութիւնը, պատրաստ իր տրամադրութեան տակ ունի 25.000.000 դիմակներ, կազային պատերազմի մը միջոցին, ամբողջ ժողովուրդին ցրուելու համար։ Համպուրկի և Սթօլզէմպերկի գործարաններուն մէջ գերմանները կ'աշխատին արուեստական ամպեր պատրաստելու համար նոր նիւթեր եւ տարբեր գտնելու։ I. G. ընկերութիւնը իր գործարանները Ֆինի շրջաններէն սկսած է կամաց կամաց հեռացնել։ Գրեչէմ Էլէքթրոն ընկերութիւնը իր գործարանը Պերլինի շրջակաները փոխադրած է։

Ռուսիան, Մոսկուայի յայանի փրոֆէսէօրներէն Իբօթրէեվի հովանաւորութեան և հսկողութեան ներքև, կազերու և քիմիական նիւթերու պատրաստութեան համար ամէն ջանք և միջոց կ'ապառէ։ Այս ձեռնարկին կ'օգնեն, գերմաններու Ռուսիոյ մէջ գտնուող գործարաններու մասնագէտները։ Տարեկան 200 մասնագէտ սպաներ շրջաւարտ կ'ըլլան և իրենց վկայականները կ'առնեն ուղղակի պատերազմական նախարարութենէն։ Ռուսիոյ մէջ կազերու պատրաստութեան յատկացուած գործարաններու չինութեան չափանց սկսուած է, Լէնինկրատի մէջ մեծ գործարան մը մի միայն կ.գ պատրաստելու յատկացուած է։ Երեւանի գործարանը տարեկան 1000 թոն քլոր կը պատրաստէ։ Ծծումբ պատրաստող բազմաթիւ գործարաններ կան։ Քօքովի Հարքօվի և Մոսկուայի մէջ կան բազմաթիւ, հաստատութիւններ, որոնք քիմիական նիւթեր կը պատրաստեն։

Ռուսիան, քիմիական պատերազմի համար հիմնական ծրագիրներ մշակած է և յատկացուցած հսկայ գումարներ։

Բոլոնիա և Չեխոսլովաքիա Ֆրանսայի օժանդակութեամբ կրցած են քիմիական մեծ յառաջդիմութիւններ ունենալ և հսկայ գործարաններու տէր դառնալ։

Ֆրանսան, Փարիզի մէջ, ամենանշանաւոր փրօֆէսէօրներու և մասնագէտներու միջոցաւ կատարուած հետազօտութիւններն ու խուզարկութիւնները խիստ գաղտնի կը պահէ։ Փարիզի եւ Լիօնի շրջականերուն մէջ հաստատուած գործարանները, հազարաւոր թոններով կազեր և քիմիական նիւթեր կը պատրաստեն։

Մէկ խօսքով, այսօրս պատերազմին երեան պիտի հանուին ցարդ անյայտ մնացած բազմազան քիմիական թունաւոր նիւթեր և կազեր, որոնց միջոցաւ միլիոնաւոր մարդկային կեանքեր պիտի խամրին, անունելի մթնոլորտի մը մէջ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՊՏՂԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՕԳՈՒՏՆԵՐԸ

Բոլորս ալ մարդիկ ենք որ պտղատու շրջաններու մէջ կ'ապրինք ու կը վայելենք զանազան պտուղներ ճաշակելու հաճոյքը, որոնցմէ զրկուած են հիւսիսային ցուրտ երկիրներու բնակիչները։

Պտուղ մը ճաշակելը ոչ թէ միայն վայելք է այլ մեր մարմնոյ մեծապէս կ'օգտուի անկէ։ Բոլորովին պտղակերութեամբ անունելը երկար ժամանակ, անշուշտ որ կարելի չէ, մարմինը կը սուժէ բայց բժշկութեան մէջ չարքերուն մէջ երկու կամ երեք անգամ միայն պտուղներով կը յանձնարարուի սնանիլ, ան ալ որոշ ժամանակ մը, երբ դարման գիտութեան և կամ մարմինը ձերբազատելու համար մասկերութեան մանգէն։

Բնութեան ցուցմունքներուն համակերպելով երբ օրուայ մէջ մեր ճաշերէն վերջ, գոնէ մէկ ժամէն եղանակի յատուկ պտուղներէն չափաւոր քանակութեամբ մը կուտենք, մեր մարմինը կը շահի։

Ի՜նչ աքանչելի զովացուցիչներ են օրինակ ձմեռուկը, սեխը, ամառուայ ամբերուն։ Բայց սեխը դժուարամարս է, գոնէ գինչերուայ ընթրիքին ուտելու չէ։

Պտուղներէն շատեր միզեցուցիչ յատկութիւն մը ունին իրենց մէջ պարունակած բաժմաւին աղին հետեւանքով։ Անոնց մէջ խաղողներին աղէն նշայլ մը չգտնուելուն համար, մեծապէս օգտակար կ'ըլլան երիկամունքի բնասպիտային խաթարումներու ատեն։

Պտուղներէն մեծ մասը փորը կակղեցնողներ են, որով փորի պնդութենէ տառապողները յաճախ պտղակերներ պէտք է ըլլան. մանաւանդ թուզը եւ խաղողը երբ առատօրէն կանուխ անօթի փորով կ'ուտուին, փորի պնդութեան դէմ աքանչելի դարմաններ են։ Թուզը իր մասնաւոր մէջ պարունակած անհամար փոքրիկ կուտերով, իսկ խաղողը իր վրայի բարակ մաշկովը կը մարձեն ու կը մարզեն մեր աղիքները որպէսզի իրենց պարունակութիւնը կանոնաւորապէս պարպեն ու ազատեն ձեզ ինքնաթունաւորումներէ։ Սալորը, ծիրանը կերասը կակղեցուցիչ յատկութիւններ ունին ըլլայ թարմ ըլլայ խիւսանայշ (մարմէլատ) ձեւով ձմեռ։

Սերկեւիլը, գղձորը, հապալասին, նուռը, իրենց պարունակած թթու քըր. նազանային նիւթերուն համար (այն քաղաքը որ մեր ձեռքերը սև կը ներկէ) փորհարութիւններու ժամանակ յաւ հաւագելեցութիւն կ'ընեն, մանաւանդ սերկեւիլի չուրուցը որ մանուկները սիրով կ'առնեն։

Բժշկութեան մէջ խաղողաղարմանումն անունով դարմանման եղանակ մը կայ որ կը յանձնարարուի գէրերուն մասնաւորաբար, երբ նիհարանալու միջոց, անոնք որ ընդ մէջ պարապ են, ամէն առաւօտ կէս օր և երեկոյ ամէն ժամին կէս օխա կամ երեք հարիւր գրամ ճերմակ անկուտ խաղող ուտել ու ամէն անգամուն ուտելէն կէս ժամ յետոյ գաւաթ մը ջուր խմել։

Խաղողադարմանումը լաւ արդիւնքներ կուտայ նաև լեարդի խուռնաբիւնութենէ տառապողներուն մօտ, թոքը (մաշակը) ունեցողներուն։ Բայց խաղողաբուժումի համար լաւ տասմաքս մը ունենալը պայման է։

Խնձորը, վերջերս մեծապէս կը յանձնարարուի մանուկներու փորհարութեան ժամանակ կամ փորհարութենէ անմիջապէս վերջը սնուցման վերսկսելու երբ ամենայարմար ուտելիք միայն պէտք է խիստ բարակ մանրել կամ հում վիճակի մէջ տալ կամ քիչ շաքարով խիւսանայշ եփել մաղուկ կրակի մը վրայ։

Սառեկ գլխու չարունակական ցաւեր ունեցողները, էջքէմայէ տառապողները, մէկ խօսքով աղամայօղային (արթրիթիք) կազմերը մեծ օգուտներ կը քաղեն պտղակերութենէն։

Պէտք չէ մոռնալ նաև տանձը իր զանազան տեսակներով որ փոխն ի փոխ թէ երբ կակղեցուցիչ և թէ երբ փորհարութեան դարման իր տեսակին համեմատ կարելի է օգտագործել։

Իսկ պտուղներու թագուհին Նարինջը իր զովացուցիչ յատկութիւնով ըսքանչելի արիւն մաքրող ու մարթ չինող մ'է, յանձնարարելի մանաւանդ իրենց մարթին թաւշանման ըլլալուն ցանկացող օրիորդներուն։

Նարինջը ուտելու է առաւօտները կանուխ անօթի փորով. ամբողջութեամբ վայելելու համար անոր բոլորը և թէ օգտուելու համար իր փոր հանող յատկութենէն։

Լէմոնը նարինջի բնտանիքին պատկանող, անոր չափ օգտակար ու աւելին ըլլալով անհրաժեշտ իր քամուքով։ Ասանձայ պտղած բարիքներէն է, երանի այն երկիրներու բնակիչներուն, որոնք լէմոն կ'արտադրեն, կ'ըսեն ցուրտ երկիրներու բնակիչները, որոնցմէ շատեր լէմոնի պատկերը տեսած են միայն գիրքերու մէջ և իրաւունք ունին։

Լէմոնը և նարինջը իրենց քամուքով ոչ միայն զովացուցիչներ են, այլ նաև ինչպէս միւս պտուղները, իրենց մէջ պարունակած կենսանիւթերով ըսքօրպիթի դէմ (պահածոյ ուտելիքներով սնուած պարագային յայտնուող հիւանդութիւն մը) առաջնակարգ դարման մը, մանաւանդ մանուկներու ըսքօրպիթը երկու երեքօրէն տեղի կուտայ։

Լէմոնին քամուքը երբ դարման կը գործածուի նաև աւազախտի, քթի, ըսատմոքսի արիւնահոսութեան ու զանազան քերուըրտուքներու դէմ Հարաւային Ամերիկայի կարգ մը երկիրներուն մէջ մեծաքանակ լէմօն կերցնելով կը դարմանուին յօդացաւը, ատնկան ու բարձր ջերմութիւն յառաջացնող հիւանդութիւններէն շատերը, բայց այդ պարագային հիւանդին զօրաւոր ստամոքս ունենալը պայման է։

Նշեն ալ յօդացաւի դէմ երբ դարման գործածուած է իր մէջ պարունակած կարգ մը նիւթերուն համար, օրական հինգ հարիւր կրամ ուտելու է 15 կամ քսան օր շարունակաբար։

Թուզը, արմաւը ու պանանը իրենց մէջ պարունակած մեծաքանակ շաքարին հետեւանքով սնուցիչ ու գիրցնող յատկութիւն մը ունին։ Երկար ժամանակ ու ամէն օր թարմ կամ չոր արմաւ երբ ուտենք մարմնի քերուըրտուքի մը կ'ենթարկուինք. մարթի ընդհ. բորբոքում մը կ'ունենանք. ինչ որ մեծ պատերազմին մենք մեր անձին ու դարմանած մեր զինուորներուն վրայ դիտեցինք Հիճազի ու Սինայի շրջաններուն մէջ։

Կաղինը, ընկոյզը իրենց պարունակած իւղերով ու ալիւրանման նիւթերով սնուցիչ պտուղներ են, շաքարախտէ տառապողներուն ճաշացանկին մաս կազմելու են։ Միայն թէ քիչ մը դըժուարամարս են, իսկ ընկոյզը երբեմն քերուըրտուք կուտայ։

Ջիթապտուղն ալ հիանալի պտուղ մըն է իր պարունակած անմահ ու աքանչելի յատկութիւններով և իւղով իսկապէս առողջարար, սնուցիչ ուտելիք մը որու մասին պիտի անդրադառնամ առանձին։ Շաքարախտ ունեցողներուն սնունդին երբ հիմ կրնայ ծառայել։

Փոքրիկներուն, երեք տարեկանէն առաջ, կարգ մը պտուղներ յանձնարարելի չեն, ինչպէս կեռաս, վարունգ, խաղող փորհարութեան պատճառ կ'ըլլան, իսկ երկրորդ տարիին վերջը կարելի է տալ խնձորի, դեղձի, սալորի խիւսանայշներ, որոնք եթէ չափաւոր քանակութեամբ տրուին ճաշելէ յետոյ թէ սնուցիչ են և թէ փորը կակուղ կը պահեն, բացի խնձորէն։

Արուեստական գինեցումի ժամանակ պահածոյ կաթերու մէջ կենսանիւթերու պակասէն, նորածիններու մօտ՝ մանուկներու յատուկ ըսքօրպիթ ըսուած մեր վերի յիշատակած հիւանդութիւնը կրնայ ծայր տալ, այդ պարագային նորածնին առաջին ամիսներէն նոյնիսկ կարելի է տալ նարինջի ու լէմոնի կամ խաղողի քամուք, առանց նկատի առնելու փորհարութեան մը կարելիութիւնը։ Քամուքը տալու է սուրճի դգալով հատ մը առաւօտ, հատ մ'ալ երեկոյին, պիպէրոնը տալէ ժամ մը առաջ։

(«Ն. Օ.»)

ՏՔԹ. Գ. Օ. Գ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

«Ազգարարօ՛»ի 2ի սեպտեմբերի թիւին մէջ կը կարդանք.—

Վերջին օրերս, Կեսարիոյ Մունճուսան գիւղէն Պոլիս եկան 10 անդամէ բաղկացեալ 3—4 ընտանիքներ։ Նկողներու յայտարարութեան համաձայն, ուրիշներ ալ կը պատրաստուին Պոլիս մեկնիլ, իրենց նիւան գործ գտնելու յոյսով։

Խնամատարութիւնը, որուն յանձնուած էր Գրուն Գօրայի 700 հայերուն անունով դրկուած հանգանակութիւնը, Վարչութեան յայտնած է իր ներկայ միջոցներով թոյլատու չեն ոեւէ օգնութեան, եւ խնդրած է խորհրդակցութիւն մը ընել հարկ եղած դարմանը գտնելու համար։

Խնամատարութիւնը նոր նամակով մը խնդրած է Գասրգիւղի թաղականութենէն հրաւիրել Տօքթ. Միքայելեան եւ Գ. Գ. Մելիք Գրիգորեանն ու Վահրամ Էքմէքճեանը, խնամատարական մասնաճիւղ մը կազմելու համար։

ՀՐԴԵՀ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Սելանիկէն կը հաղորդեն թէ հրդեհ ծագած է Լահանայ Փազարի մէջ, Միքայէլ Ցակոբեանի տաղաւարին բովէն։ Կրակը անմիջապէս ծաւալելով, այրած են 10 տաղաւարներ։ Օդը հանդարտ ըլլալով բարեբախտաբար, հրդեհը մեծ համեմատութիւններ չէ առած։ Հրշէջ սպասարկութիւնը կրցած է սահմանափակել աղէտը։

Այրած հիւղակներ կը պատկանէին այն տաղաւարներուն, որոնց փլուզումը որոշուած է կառավարութեան կողմէ։

* * Դարձեալ, հրդեհ ծագելով, այրած է Սօլօմու փողոցին վրայ գտնուող Վահրամ Աբրահամեանի կօշկակարի խանութը որ ապահովագրուած էր։

ՀԱՅ ՄԸ ԱՐԵՒԱԶԱՐ

Բարիզէն կը հաղորդեն թէ Գ. Ցարութիւն Սրապեան արեւահար ըլլալով մեռած է Ցիֆի, ուր օդափոխութեան գացած էր։ Հանգուցեալը 46 տարեկան առեւտրական մըն էր եւ տարի մը տարի առաջ էր որ Պոլսէն գնաց եւ Բարիզ հաստատուեցաւ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ

Սեպտեմբեր 17ին տեղի պիտի ունենայ Հայաստանեան մարմնամարզական Ողիմպիականը։ Օգոստ. 4ին Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ մարմնակրթութեան գերագոյն խորհուրդի նիստը, որ զբաղեցաւ ողիմպիականին նախապատրաստական աշխատանքներով։ Այս նիստին կը մասնակցէին մարմնակրթութեան բոլոր բոլոր ձիւերու դասաւորները, թիւով 50 հոգի, (գնդախաղ, պասքէթպոլ, բէնիս, աթլէթիզմ, ըմբշամարտութիւն եւն.)։ Մարմնակրթութեան Գերագոյն Խորհուրդի փոխ նախագահ Աբրահամեան զեկոյց մը կարդաց այն դերին մասին, զոր պիտի կատարեն դասաւորները ողիմպիականին մէջ։ Նոյն տեղի ունեցան կարծիքներու փոխանակութիւն, մասնաւորապէս ողիմպիականի կարգապահութեան մասին։

Ողիմպիականին մէջ տեղի պիտի ունենայ նաեւ ճաշերակի մրցում մը, այդ մեքով մասնակցութեան հրաւէր դրկուած է ճաշերակի Անդրկովկասեան ախոյեան Գոգլիձէի։

Մարզիկներու թիւը.— Հայաստանի մարզական կազմակերպութիւններ 10 տարուան մէջ աճած է մեծ չափով։ Երէ 1925ին ունէր մարզախաղի 30 խմբակներ 1200 մարզիկներով, 1932ին այդ խմբակներու թիւը կը հասնէր 183ի, մարզիկներուն թիւը՝ 15,387ի, 14,337ը այր, 1050ը կին։ Մեծ մասով բանուորներ են 13,125 արդէն դարձած է հսկայ բանակ մը, 25,000 հոգիով։

Մարզիկները երկրի պաշտպանութեան գործին մէջ.— Հայաստանի թէ՛ պես ուրիշ կազմակերպութիւններու, նոյնպէս մարմնակրթական կազմակերպութեան հիմնական նպատակն է նպաստել երկրին ինքնապաշտպանութեան գործին, տարածել «Պատրաստ աշխատանքի» եւ «Երկրի պաշտպանութեան» յանձնարարականներ։ 1932ին պէտք էր յանձնուէր 4200 յանձնարարականը, յանձնուեցաւ 2795։ Այս թերացման պատճառը այն է որ կարգ մը կազմակերպութիւններ դանդաղ կը շարժին։

Մրցումներ.— Ժամանակ մը անհասներ էին, որ մարզական բարձր մրցանքներու կը ձգտէին։ 1930ին սկսաւ շարժումը ծաւալիլ եւ 1931—1932ին կազմակերպուեցան 150է աւելի գործարանային, 13 օրջանային եւ 1 համաքային ողիմպիական։ Այս շարք համահայաստանեան ողիմպիականին նախօրեակին կը յուսացուի որ նման ողիմպիականներու թիւը հասնի 250ի։ Այդ համ. հայաստանեան ողիմպիկ.ին մէջ է, որ փորձի պիտի դրուին զանազան ողիմպիականներու մրցանքները։

Այս ողիմպիկ.նէ զատ, Հայաստանի մարզ. կազմակերպութիւններ մրցումներ կատարելու գացած է նաեւ Մոսկուայի, Թիֆլիզի եւ Բագուի մէջ։

«ԽԵՏՏՕ ԱՐՄԵՆԻԿԱ»

Հայաստանի պետական հրատարակչական երապարակուած է փրօֆ. Ղափանցեանի այս անունով մէկ գիրքը, որ համեմատական լեզուաբանական ուսումնասիրութիւն մըն է եւ երեւան կը բերէ երկու լեզուի մօտ 200 ընդհանուր բառ ու ձեւ։

Գիրքը գիտական մեծ նշանակութիւն ունի հայ եւ խեթական լեզուներու պատմութեան համար, եւ մեծապէս կը հետաքրքրէ լեզուագէտները։

ԱՌԱՋԱՒՈՐԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԳԱՐԱՄԱԶՈՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Թարգմ. ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Հեղինակ ՖԻՕՏՈՐ ՏՈՍԹՈԻԷՎՍՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ. ԳԻՐՔ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ալիոշա Գարամազով, երբ «տասը» վրայ կը խօսէին, անմիջապէս կը գոցէր ականջները։ Նախ շրջապատեցին զինքը։ Ու բանի քաշեցին ձեռքերը որ այս աղտեղութեանց մանրամասնութենէն աչի՛նչ չկորսնցնէ։ Ալխատեցաւ խօսս տալ ու ի վերջոյ գետին պառկեցաւ, բայց առանց բառ մը կամ յանդիմանութիւն մը արտասանելու։ Վերջապէս հանգիստ ձգեցին զինքը, նոյնիսկ դադրեցան զինքը «աղջնակ» կոչելէ, խղճահարեցին իր վրայ, ըսենք։ Անցաղակի ըսենք նաեւ թէ լաւագոյն աշակերտներէն էր, բայց երբե՛ք առաջինը։

Եֆիմ Բէթրովիչ Բոլիէնովի մահէն վերջ, երկու տարի եւ միայն Գոլէժը։ Բոլիէնովի կինը, իր ամուսինի մահէն գրեթէ անմիջապէս վերջը ամբողջ ընտանիքովը Իտալիա քաշուեցաւ ու Ալիոշա ընդունեցաւ,— ինքն ալ չէր գիտեր ինչո՛ւ— Եֆիմ Բէթրովիչի երկու հեռաւոր ազգականներու կողմէ։ Իր նկարագրին յատկանշական գիծերէն մէկն էր նաեւ սա բանը թէ չէր մտահոգուեր թէ «որո՛ւ դրամը կ'ապրէր», ու այս տեսակէտով շատ կը տարբերէր իր Իվան եղբօրմէն, որ համալսարան անցուցած առաջին երկու տարիներուն աշխատեցաւ ապրելու համար և որ մանկութենէն իսկ առապած էր օտարներու դրամովը ապրելու համար։ Բայց Ալեքսէյի այս մասնայատկութիւնը խիստ չէր կրնար հեռացնել որեւիցէ մէկուն համակրանքը, որովհետեւ ինք անոր մ'էջ ու ենք մէջ էր։ Եթէ մեծահարուստ մը ըլլար, շատ չէր քշեր ու իր ամբողջ դրամը կը ծախսէր առաջին խարիսխային համար իսկ։ Ծախսուելիք դրամ կուտային իրեն (ինք երբեք չէր ուզեր), կը պահէր զայն ինչ ընելը չգիտնալով, կամ անտարբերօրէն կը ծախսէր առաջին վայրկեանին իսկ։ Բիոթրը Ալեքսանտրովիչ Միուսով, քաղքենիի պատուախնդրութեան տէր մէկը և որ լաւ կը ճանչնար դրամին արժէքը, Ալեքսէյի համար կ'ըսէր. «Ահա թերեւս աշխարհի միակ մարդը զոր կարելի է լքել հանրային հրապարակի մը վրայ, միլիոնաւոր բնակիչներ ունեցող քաղաքի մը մէջ ուր ծանօթներ բնա՛ւ չունենայ առանց անոր բան մը պակսելու վախը ունենալու։ Ո՛վ որ ուտելու և բնակարան տայ իրեն, պիտի ընդունի առանց նուաստացած զգալու ինքզինքը, որովհետեւ ինքը ծառայութի՛ւն մը կը մատուցանէ տրուած բան մը առնելով»։

Դպրոցը աւարտելու մէ՛կ տարի միայն մնացած էր, երբ իր երկու պաշտպանուհիներուն յանկարծ յայտարարեց թէ պատրաստ էր անմիջապէս մեկնիլ ու գործով հօրը քով երթալ։ Աշխատեցան վար դնել զինքը, բայց ինք յամառեցաւ իր դիտաւորութեան մէջ։ Սակայն, մամացոյցը — որ իր բարերարին ընտանիքին կողմէ տրուած նուէր մըն էր իրեն,— չթողլարեցին որ գրաւի դնէր ճամբու ծախքը հոգալու համար, ու լայնօրէն տրամադրեցին իրեն ինչ որ կրնար անհրաժեշտ ըլլալ, բայց դրամին կէսը վերադարձուց յայտարարելով որ երրորդ կարգի տանակ մը պիտի առնէր։ Երբ հայրը հարցուց թէ ինչո՛ւ ընդմիջած էր ուսումը, ինք չպատասխանեց ու մտախոհ մնաց։ Շուտով հասկցուեցաւ թէ մօրը գերեզմա՛նը կը փնտռէր։ Աւրիկա չէր կրնար ըլլալ իր ճամբորդութեան միա՛կ նպատակը, բայց հաւանական է որ չկրցաւ բացատրել իր գալուստին իրական պատճառները։ Հնազանդած էր բնազդական մղումի մը.... Ֆիոտոր Բավլովիչին համար շատ դժուար եղաւ ցոյց տալ իր երկրորդ կնոջ գերեզմանը, նկատելով որ բնաւ գերեզմանատուն գացած չունէր։ Նոյնիսկ չէր յիշեր այլեւս զայն ո՛ր գերեզմանատան մէջ թաղած ըլլալը։

Ալիոշա, իր Իվան եղբօրմէն ա՛լ աւելի բարոյացուցիչ ազդեցութիւն մը ունեցաւ իր հօր վրայ։ Կ'արժեւ թէ այս ծերունիին մէջ արթննալու կըսկսէին երկար ատենէ ի վեր քնացած բարի բնազդները։ «Գիտե՞ս, կ'ըսէր յաճախ շատ մօտէն դիտելով զինքը, թէ շատ կը նմանիս գիւտաչը կնոջ»։ Այսպէս կը կոչէր ան իր երկրորդ կինը։

«Դիւահար կնոջ» գերեզմանը ի վերջոյ Ալիոշայի ցոյց տրուեցաւ Կրիկորիի կողմէ, որ տարին զինքը գերեզմանատուն, ու հո՛ն, հեռաւոր անկիւն մը մէջ, ցոյց տուաւ իրեն, թափանցաւ երկաթ մը, անշուք, բայց ներկայանալի, որուն վրայ արձանագրուած էին հանգուցեալին անունը եւ տարիքը, ինչպէս նաև իր հանրային դիրքն ու մահուան թուականը։ Տապանագրին վրայ նոյնիսկ աւելցուցած էին քառեակ մը, որ կը ներկայացնէր միջակ դասակարգի մարդոց այնքան սիրած գրականութիւնը։ Ալիոշա զարմացումով հասկցաւ թէ Կրիկորիի գործն էր ան։

Մեր գերեզմանին առջեւ Ալիոշա զգայնապաշտական ո՛չ մէկ ազդնապ արտայայտեց։ Համբերութեամբ մտիկ ըրաւ այն պատառ բացատրութիւնները զորս իրեն տուաւ Կրիկորի չիրիմին չինութեան մասին ու մտմնեցաւ, գլխահակ։ Ալ անգա՛մ մ'ալ գերեզմանաց չվերադարձաւ։ Այս դրուագը Ֆիոտոր Բավլովիչի վրայ ունեցաւ խիստ անսպասելի հետեւանք մը։ Քանի մը հազար րուբլի հանեց ու տարաւ վանք որպէսզի աղօթքներուն մէջ յիշատակեն իր կինը։ Բայց ո՛չ թէ Ալիոշայի մայրը, դիւահար կինը, այլ առաջինը, Աւէլալտա Իվանովնան, ա՛ն զոր կը ծեծէր ինք։ Նոյն իրիկունն իսկ գինովցաւ ու հայհոյանքներ տեղացուց վանականներուն գլխուն Ալիոշայի աչքին առջեւ։ Կրօնքի սպասաւորներուն նկատմամբ եղած յարգանքը, ինչպէս կ'ըսեն, չէր գտնուեր զինքը։

(28)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԻՐ ԿՂԶԻԱՑՈՒՄԷՆ ԴՈՒՐՍ

Մինչ Վենիզելականները Փարիզէն Լոնտոն կը մեկնին, Պուլկար Արտ. Նախարարը Հռոմ կ'այցելէ

Լոնտոն.— Պուլկարիոյ Պորիս Թագաւորը եւ Ճիովաննա Թագուհին երէկ հոս ժամանելով բազմաթիւ այցելութիւններ տուին: Պուլկար վեհապետները վաղը Սկովտիա պիտի մեկնին եւ հիւր պիտի ըլլան Անգլիոյ Թագաւորին եւ Թագուհւոյն, Պալմորալի պալատին մէջ:

Թագաւոր Պորիս բազմաթիւ տեսակցութիւններ ունեցած է Ֆրանս. պետ. մարդոց հետ: Փարիզեան թերթերը կը հաստատեն թէ ան ծանրացած չէ փոքր համաձայնութեան հետ մտերմական միութիւն հաստատելու ծրագրին վրայ, սակայն փափաք յայտնած է Ֆրանսօ-պուլկար բարեկամութեան զարգացումը տեսնելու:

Ֆրանս. թերթերը կը յայտարարեն թէ հաստատ կը մնայ՝ դաշնագիրներու վերաքննութեան իր պահանջին մէջ, Տօպրուճայի եւ մակեդոնական սահմաններուն հարցը ինչպէս նաեւ զին. սպառ. մնալը նկատի առնելով: Ֆրանսա կատարելապէս կը հասկնայ Պուլկարիոյ ցանկութիւնները եւ Ֆրանս. Նախկին վարչապետ պ. Էռիօ, իր Սօֆիա բնակութեան միջոցին կարգ մը քաղաքական յիշատակութիւններ ըրաւ այդ մասին:

Իր ներկայ չէզոքացումէն դուրս ելլելու համար, Պուլկարիա կը փափաքի բարեկամական դաշինք մը կնքել Թուրքիոյ հետ: Պուլկարիա Սովետ Ռուսիոյ հետ ոչ յարձակողական դաշինք չէ կնքած եւ կը կարծուի թէ չպիտի ալ կնքէ:

Բանակցութիւններ փոխառութեան մը համար

Լոնտոն 6 սեպտ.— Պուլկար վեհապետներուն ի պատիւ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուող Լոնտոնի Պուլկար գործավարը չուզեց ոչ մէկ յայտարարութիւն ընել երբ «Տէյլի Էքսփրէս»ի խմբագիրը հարցուց՝ թէ Պորիս Թագաւորը դիտաւորութիւն ունի՞ բրիտ. կառավարութեան հետ բանակցելու՝ 800 միլիոն սթերլինի փոխառութիւն ստանալու համար:

Երբ սակայն երկրորդ անգամ հարցում ուղղուեցաւ այս մասին, յիշեալը գէթ չի հերքեց այս ուղղութեամբ բանակցութեանց սկսած ըլլալը:

Պ. Կիոսէյէֆ դէպի Հռոմ եւ պ. Կէօմպէօս դէպի Սօֆիա

Սօֆիա 6 սեպտ.— Պուլկար արտ. նախարար պ. Կիոսէֆ երէկ դէպի Հռոմ մեկնեցաւ, այնտեղ տեսակցելու համար Իտալիոյ երկրագործ. նախարարին հետ:

Սօֆիա 6 սեպտ.— Պ. Մուշանօֆ կը տեղեկացնէ թէ Հունգարիոյ վարչապետը պ. Կէօմպէս պաշտօնապէս յայտնած է իրեն, Նոյեմբերի սկիզբին Սօֆիա կատարելիք այցելութիւնը:

Համալսարանականներու հակազէտման ցոյցը

Սօֆիա 6 սեպտ.— Քառասունի չափ երիտասարդ համալսարանականներ «Միջազգային Երիտասարդութեան Օրւան» առթիւ քարերով «ռմբակոծեցին» գերման պատուիրակութեան շէնքը, որուն բոլոր ապակիները փշրուած են: Ոստիկանութիւնը միջամտեց: Ցուցարարներէն մէկը վիրաւորուած է ծանրապէս:

Ռուսեւլեհ Յարաբերութիւնները

Սահմանային համաձայնութեան վաւերացումը

Վարշավիա 6 սեպտ.— Լեհ արտ. գործ. նախարարը՝ պ. Պէք եւ Խ. Միութեան գործավարը փոխանակեցին սահմանային իրաւական յարաբերութիւնները կարգադրող 1932 ապրիլ 10ի համաձայնութեան վաւերացման պաշտօնաթուղթերը:

«Տէյլի Հէրալտ»ի Վարշաւիոյ թղթակիցը կը գրէ թէ Խ. կառավարութիւնը մտադիր է Մարաջախտ Փիլսուտսքին հրաւիրել Մոսկուա այցելելու, Յեղափոխութեան տօնին առթիւ:

Յիշեալ թերթը կ'ընդգծէ ռուս եւ լեհ յարաբերութեան շարունակ բարելաւումը ու կ'աւելցնէ. «Մարաջախտ Փիլսուտսքի հաւանաբար պիտի որոշէ Մոսկուա այցելել, ստա առնենէն կրնանք իրագործուած տեսնել զինուոր. զինակցութիւն մը Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ»:

Պ. Սթալինի նուէրը պ. Փիլսուտսքիի

Վարշավիա 6 սեպտ.— Յեղափոխութեան տարեդարձին տօնակատարութեան հրաւէրին հետ, պ. Սթալին պ. Փիլսուտսքիին ղրկած է անձնական նուէր մը որ կը բաղկանայ նախապատերազմեան շրջանին Փիլսուտսքիի յեղափոխ. գործունէութեան մասին ծարական ոստիկանութեան մօտ գտնուած էջթղթածրարներէ:

Ծովերուն ուժը օգտագործել

երբ աշխարհին ածուխը պակսի

Փարիզ 6 սեպտ.— Պ. Ժորժ Գլօտ, աշխատակցութեամբ պ. Պուշըրօի ստեղծած է այնպիսի դրութիւն մը, որով կարելի պիտի ըլլայ ճարտարարուեստականօրէն օգտագործել ծովու ջուրերուն ջերմութեան տարբերութիւնը: Ամերիկայի մէջ սկսուած փորձերը զոհրեցուած են անտես. պարագաներու բերմամբ և պ. Գլօտ ստիպուեցաւ փնտռել աւելի պարզ լուծում մը որ գտած և հաղորդած է Գիտութեանց Ակադեմիան: 10 հազար քիլօնոց բաւական կայուն փոխադրանաւ մը որուն վրայ պիտի հաստատուի գործարան մը որ պիտի հայթայթէ և տեղւոյն վրայ օգտագործէ ակնարկուած ուժը: Այսպէսով պ. Գլօտ կը յուսայ ծովեզրներու նմանօրինակ հաստատութիւններէն 3 անգամ աւելի ուժ ձեռք ձգել, ծախսելով անոնց ծախսած գումարին հազիւ թէ մէկ երրորդը:

«Թիւնիզի» փոխադրանաւը ներկայիս Տէնքէրքի մէջ կ'ենթարկուի պէտք եղած փոփոխութեանց և պիտի կրնայ օգտագործուիլ գրեթէ 10 ամիսէն:

Մանշի ծովը լողալով

Պոլոներ Սիւռ Մէր 6 սեպտ.— Անգլուհի Միս Էվէ Գօլման և գերմանուհի Ֆրօյլայն Լուիզա Գոխ ստիպուեցան լքել Մանշի ծովը լողալով անցնելու իրենց փորձը: Օր. Գոխ ք'ոճ մի քանի օր առաջ նման փորձ մը կատարած է սակայն իր նպատակներէն շատ մօտեցած, ստիպուած էր չշարունակել: Յիշեալը կը յայտարարէ թէ պիտի վերսկսի իր փորձը մինչեւ որ յաջողի:

Հրեայ համաշխարհ. Համաժողովը

Ժընեւ 7 սեպտ.— Երէկ իրիկուն, հրէական Տիեզերական համագումարը բանալով, ամերիկացի ճառախօս մը կոչ ըրաւ աշխարհի մէջ ցրուած 16 միլիոն հրեաներուն, որպէսզի գործնական պոյքոթաժի ենթարկեն բոլոր գերմ. ապրանքները:

Ասորիներու պաշտպանութիւնը

Ժընեւ 7 սեպտ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի Նախագահը որոշեց սեպտ. 22ի օրակարգին արձանագրել Իրաքի Ասորի փոքրամասնութեան բողոքը:

Մաքսանենգութիւնը Թուրքիոյ մէջ

Սթանպուլ 6 սեպտ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց թմրեցուցիչներու մաքսանենգ նոր խումբ մը, որոնք՝ անհատական դրամատան մը պաշտօնեայ անդամները, մեծաքանակ հերոին կը պահէին Պոլսոյ մեծ դրամատան մը մէջ վարձուած դրամարկղներու մէջ: Ձերբակալուած են 8 հոգի, որոնցմէ 3ը կիներ են:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵՐ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ Պ. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ ՀԵՏ

Ինչպէս «Ազգակ»ի ընթերցողները գիտեն, մէկ քանի օրէն ի վեր Պէյրութ կը գտնուի հայ ծանօթ եւ տաղանդաւոր դերասան Պ. Շահխաթունի, որ եկած է Փարիզէն, Ֆրանսական Սինեմայի մեծ ընկերութեան մը կողմէ պատրաստուած Ֆիլմին մէջ կարեւոր դեր մը ստանձնելու:

Բազմաթիւ հայեր, անուանի հայ դերասանին դիմաւորելու եւ բարի գալուստ մաղթելու համար փութացած էին, անոր ժամանման օրը, դէպի նաւահանգիստ:

Իր իջեւանած պանդոկին՝ ՍԷՆ Ժորժի մէջ, ամէն օր հետեւեցին հայ երիտասարդներ կերպան տեսնելու հայ անզուգական արուեստագէտը:

«Ազգակ»ի վաղուան թիւով կուտանք մանրամասնութիւնները այն տեսակցութեան զոր «Ազգակ»ի խմբագիրը ունեցաւ Պ. Շահխաթունիի հետ:

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Ինչպէս ծանուցած էինք, երեքշաբթի օր Փարիզէն ժամանեց «Լիբանանի Պալատ»ին Ֆիլմ դարձնելիք խումբը որուն գլուխը կը գտնուին սինեգրաֆիչ ժան Միւռա եւ տաղանդաւոր դերասաններ Շահխաթունի, Վանեալ, Փօնարեթ եւ նշանաւոր բեմադրիչ ժան Էփշտայն:

Երբ շոգենաւը նաւամատոյց մտաւ երկու սիրտ բազմաթիւ հիացողներ կը սպասէին անոնց ցամաք ելլելուն:

Մամուլին կողմէ բարի գալուստեան մաղթանքներ ներկայացնելու գացած էին «Կօհաբ» Տնօրէնը, Թրաձ եւ Պ. Մունքէսեփն Թանիլ:

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ԶԱՀԼԷԻ ՄԷՋ

Անցեալ օր մասնաւոր ժողով մը տեղի ունեցաւ եւ կազմուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի նոր Վարչութիւնը որուն անդամներն են Պ. Պ. Կիրակոս Թապաքեան Ատենապետ, Սամուէլ Կարապետեան Ատենադպիր, Կարապետ Մանուկեան Դանձապահ, Յակոբ Տէր Մելքոնեան Փութպօլի խմբապետ եւ Մկրտիչ Տէր Մելքոնեան Դանձապահ:

Այս նորակազմ վարչութեան յաջող եւ յարատեւ գործունէութեան համար, ժողովին մասնակցողները սրտագին խօսքեր ուղղեցին նորընտիր անդամներուն:

Պատասխանած ենք Պէյրութի «Ազատամարտ» խումբի մրցումի հրաւէրին: Այս մրցումը տեղի պիտի ունենայ կիրակի 10 Սեպտ. կէսօրէ յետոյ ժամը 4ին Ռայաքի մարզադաշտին վրայ: Մանրամասնութիւնները աւելի յետոյ: ՇԱՀԷ ՇԱՀԱԼԻ

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յառաջիկայ Հոկտեմբեր 25ին տեղի պիտի ունենայ ընդունելութեան քննութիւն մը՝ հիւանդապահուհիի պաշտօնին համար Զինուորական հիւանդանոցներու 9000էն 16,750 Ֆրանք տարեկանով:

Թեկնածուհիները պէտք է ըլլան Ֆրանսուհի կամ Ֆրանսահպատակ, 1933 Յունուարին առնուազն 20 տարեկան եւ առաւելն 30 տարեկան, Ֆիզիքականապէս աշխատելու ատակ եւ ունենալու են հիւանդապահուհիի Ֆրանսական վկայագիր:

Լրացուցիչ տեղեկութեանց համար դիմել Պէյրութի, Դամասկոսի եւ Հալէպի Զինուորական հիւանդանոցներու բժշկապետներուն:

ԺՈՐԺ ԼԷՅԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միջերկրական Արեւելքի Նաւաբաժնին Հրամանատար՝ Ենթածովակալ Ժուպեռ, երեքշաբթի օր, ժամը 9ուկէսին, ՍէՆ — Լուի եկեղեցւոյն մէջ պաշտօն-պատարագ մատուցանել տուաւ նաւային նախարար՝ Նախագահ Ժորժ Լէյկի հոգեհանգստեան համար:

Նաւային զինուորներու երկու ջոկատներ կարգի կեցած էին եկեղեցւոյ սանդուխին երկու կողմը:

Ֆրանսայի սուգին մասնակից եղան նաւահանգիստին մէջ խարսխած անգլիական «Լոնտոն» եւ «Տիֆէնս» յածանաւերու նաւազներ:

Մէկ կողմ բրիտանական եւ միւս կողմ Ֆրանսական ծովային զինուորներ բարեւի կեցած էին:

Ֆրանսական եռագոյնով ծածկուած մահաբեմին երկու կողմը շարուած՝ կը պլպլային շղարշապատ մոմեր: Չորս անկիւնը կանգնած չորս նաւազներ:

Քով քովի կեցած էին, առժամեայ Բարձր Գօմիսէր Պ. Հէլլօ եւ նաւատ. խազան պ. Տարլ Տէպպաս:

Ենթածովակալ պ. Ժուպեռին հետ ներկայ էր իր սպայակոյտը ամբողջական կազմով:

Հոգեհանգստեան պատարագը մատուց Լատին թեմի քահանան Հայր Րէմի: Դպրաց դասուն մէջ էին Յոյն օրթոտօքս արքեպիսկոպոսը Գեր. Մէնարտ եւ իր օգնականը՝ Գեր. Էլիաս ՍէՆ Ժօզէֆ ուրբանոցի աշակերտաց երգեցողութիւնը իր արձագանգը կուտար տաճարին սուգին:

Հոգեհանգստեան սխուր արարողութեան իրենց ներկայութեամբ մասնակցած էին Պէյրութի կառավարիչ Սելիմ պէյ Թագլա, ելեւմտական սպասարկութեան տնօրէն պ. Րիֆլէ, Ն. Վ. Հայպիպ փաշա էլ Սաատ, դիւանագիտական մարմինը իր ամբողջական կազմով, Յիսուսեան հայրերը, Ֆրերը, պարոններու, Ֆրերներ, զանազան համայնքներու ներկայացուցիչները, երկու Սեռայներու պաշտօնատարները, ցամաքային եւ ծովային ուժերու սպաներ եւլն.:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴՐԱՄԱՏԷՐՆԵՐ Կ'ՍԿՍԻՆ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԻԼ ՍՈՒՐԻԱՅՈՎ

Ըստ «Լը Գուրիէ տը Սիրի»ի քաղած տեղեկութեանց, Ֆրանսական դրամատիրական բազմաթիւ խումբեր, նկատի ունենալով թէ Սուրիան ներկայիս օրինաւոր Սահմանադրական խորհրդարան մը եւ կառավարութիւն մը ունի, եւ նպաստաւոր հարստութիւններ կան Ֆրանսայի հովանաւորութեան յանձնուած երկիրներուն մէջ, որոշած են գործնականապէս հետաքրքրուիլ անոնցմով, ստեղծելով տնտեսական, փոխադրութեան ընկերութիւններ ինչպէս եւ հանքային շահագործումի, երկրագործական եւ ճարտարարուեստական հաստատութիւններ:

Յիշեալ ընկերութիւնները պիտի բանակցին պ. Տը Մարթէլի Սուրիա հասնելէն անմիջապէս յետոյ, եւ գործի պիտի ձեռնարկեն յառաջիկայ ձմեռուան:

ԹԻՖՕՒՏ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Առողջապահական Տնօրէնութիւնը որոշած է Գարաճիքինայի տակ պահել Պոլսոյ եկողները, որովհետեւ վերջերս թիֆօյի դէպքերը շատ բազմացած են Պոլսոյ մէջ:

Թրքական թերթերէն կը հասկցուի որ օրական 12 թիֆօյի դէպքեր կը պատահին Պոլսոյ մէջ եւ մեռելներու թիւը շատ մեծ համեմատութիւններ առած է:

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՎՐԷԺ ԿԸ ԼՈՒԾԵՆ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՊԱՆՏՐՈԼԻ ՔՆՆԻՉ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Հալէպի մէջ, Էլ Հաճ Րաղիբ Մանճարի, ազգայնական երեսփոխաններու պետերէն էր եւ մեծ յարգ կը վայելէր ազգայնական շրջանակներու մօտ:

Սակայն, վերջերս, ան յանկարծ փոխեց իր համոզումները եւ սկսաւ ազգայնականներու հակառակ ընթացք մը ցոյց տալ: Մանաւանդ, նախկին նախարար Շաքիր պէյ Նիյմէթի Հալէպ ժամանումին առթիւ տեղի ունեցած ընդունելութեանց միջոցին ան բարի գալուստի ճառ մըն ալ խօսած էր, վեր առնելով նախարարի առաքինութիւնները ու առաւելութիւնները:

Շաքիր Նիյմէթ պէյ, որպէս վարձատրութիւն Էլ Հաճ Րաղիբ ցոյց տուած ընդունելութեանց, զայն պանտրոյի քննիչ նշանակած էր 120 Սուրիական ոսկի ամսականով: Ազգայնականները սաստիկ ազդուած էին այս նշանակումէն եւ ոխով լեցուած էլ Հաճ Րաղիբի դէմ: Քանի մը օր առաջ, Հալէպի Ազապա թաղին մէջ, երբ ան իր պաշտօնը ի գործ կը դնէր եւ զեղծարարութիւններ երեւան կը հանէր, անծանօթ մը դաշոյնի հարուածներ իջեցուց կռնակին: Մուհամմէտ Րիզա անուն մարդ մը, որ այդ միջոցին էլ Հաճ Րաղիբի քով կանգնած էր, ձերբակալուեցաւ եւ վիրաւորն ալ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց:

ԿԱՅԵՆ ԵՒ ԱԲԷԼ

ԵՂԲԱՅՐ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԵՂԲԱՅՐԸ ՍԻՐՈՅ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Քանի մը օր առաջ Մասեար գիւղին Հասան Նասրալլայի երկինք Ֆարմա բողոք ներկայացուցած էր կառավարութեան եւ յայտնած որ երկու գիւղացիներ՝ Խալիլ Միւսէպէֆ եւ Մահմուտ ազու Մըրզք զինք բռնի փախցնելով Ճապրա գիւղը տարած են եւ հոն ուզած են բռնաբարել, սակայն ինք բարձրաձայն կանչած է եւ թոյլ չէ տուած: Զարագործները սակայն կողոպտած են իր ապարանջաններն ու զարդեղէնները:

Կառավարութիւնը խոյզ քննութեան կը ձեռնարկէ եւ կը հաստատէ որ սուտ են այդ յայտարարութիւնները, որովհետեւ իր սիրայօժար կամքով գացած է անոնց հետ: Քննութիւններէն հասկցուած է որ Ֆարման երկու օր մնացած է Խալիլի տունը եւ երրորդ օր Խալիլի եղբայրը լուր առնելով կը հասնի եւ կը համոզէ զինք որ ամուսնին տուն երթայ: Ֆարման կը վախնայ եւ կը մերժէ, սակայն Խալիլի եղբայրը կը համոզէ եւ խոստում կ'ուտայ որ կառավարութեան բողոքէ Խալիլը եւ բռնի փախցուց զինք: Կը յաջողցնեն այս խաղը եւ Ֆարման կը բողոքէ կառավարութեան:

Այս բոլորին անտեղեակ էր Խալիլ: Երբ տուն եկաւ եւ չգտաւ Ֆարման, շատ նեղուեցաւ: Ի վերջոյ հասկցաւ որ եղբօրը կողմէ կազմակերպուած խաղի մը ոստոզաւենով կորսնցուցած է Ֆարման եւ անմիջապէս զէնքը առնելով գնաց եղբօրը տունը եւ զայն սպաննեց:

ՍԵՆԵԱԿ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Վարձու սենեակ մը կ'ուզուի, օդաւոր եւ արեւոտ:

Դիմել «Ազգակ»ի:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐԸ ՊՏՏԻԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ

Անգլիական հիւպատոսարանը կը յայտարարէ որ արտօնութիւններ պէտք չեն անգլիական մարտանաւերը պտտիլ փափաքողներուն, ժամը 4էն մինչեւ 6.30: Մինչեւ յառաջիկայ հինգշաբթի օր կրնան շարունակուիլ այս այցելութիւնները, որովհետեւ անկէ վերջ արդէն մեկնած կըլլան նաւերը:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Քաղաքապետութեան մաքրագործումի սպասարկութեան պատկանեալ ինքնաշարժ մը, առջի օր, Զարիֆ փողոցին մէջ բուռն թափով զարնուեցաւ երկաթեայ սիւնի մը: Կառքին մէջ գտնուող գործաւորներէն, Ֆարմա Հիսեյն Հայտար ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով՝ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

— Իպրահիմ Հայտար վարած քաղաքապետական թիւ 51 ինքնաշարժը, Նահր փողոցին մէջ ուժգնօրէն զարնուեցաւ պատի մը: Վարիչը՝ ծանր վէրքեր ստացած՝ հիւանդանոց տարուած է:

ՕՏԱՐ ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆԸ 1932ԻՆ ԵՒ ԵՒ 1933ԻՆ

Ինչպէս գրած էինք մեր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ թէ՝ այս տարի օտար գիւղագնացներուն թիւը աւելի մեծ եղած է քան նախորդ տարի:

Ստորեւ կուտանք Լիբ. կառավարութեան Տնտես. Սպասարկութեան վերջերս պատրաստած վիճակագրութիւնը:

Ամիս	գիւղագնացներուն	Թիւը
	1932	1933
Մայիս	259	162
Յունիս	1908	1058
Յուլիս	2434	5850
Սեպտեմբեր	1384	1865

Որով անցեալ տարիէն 850 աւելի:

ԱԶԴ

Դպրութեան Ազգային Երկսեռ Վարժարանին համար պէտք ունինք վարիչ Տնօրէնի մը, երկու օգ. ուսուցչի (մէկը երաժշտագէտ), երկու ուսուցչուհիի, մանկապարտէզպանուհիի մը եւ երկու Մ. օգնականուհիի:

Փափաքողները բերեն ուսուցչական եւ բարի վարուց վկայագրերով ու առաջարկ-պայմաններով թող դիմեն խորհուրդիս:

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՅՈՑ

4. Սեպտ. 933 ՏՐԻՊՈԼԻ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1933

		Ս. Դ.
Սթերլինկ.	թղթադրամ.	413
Անգլիկն.	»	403
Տոլար	»	88
Թրքական	»	59
Ֆրանք Սուրիական		138
Իտալական Լիր 100		675
Յունական Տրաքմի 100		70
Անգլկ. ոսկի		618
Ֆրանս. »		490
Օսման. »		553
Արծաթ մէճիտ		21
Դրէսի Տոմս. Ա. Տէլ.		609
» » Բ. »		333
» » Գ. »		319

Սէֆերեան եղբարք Պէյ. Տօ.

Թելեֆօն՝ 5-19

ծոյլ գտնուեցայ: Մինչ այսօր էգուց ասելով, գործը այնքան յետաձգեցի, մինչեւ նա աւելի ճարպիկ գըտնուեցաւ....:

— Այո՛, ճարպիկ գտնուեցաւ, բացի յիսուն հազար րուբլի յափշտակելը տարաւ իւր հետ մեր գաղտնիքների մեծ մասը: Այսուհետեւ նա ամէն տեսակ խաղ կարող է խաղալ մեզի հետ:

— Կարող է... ասաց քաւոր Պետրոսը, մանաւանդ երբ կը մտածի, որ մենք նրան հանգիստ չենք թողնի:

Այդ ժամանակ միայն ես նկատեցի քաւոր Պետրոսի դէմքի վրայ վրդովմունքի նշաններ: Նա ոչ ոչինչ էր համարում յիսուն հազար րուբլու յափշտակութիւնը: Փողի կորուստը նրան չէր կարող խռովութիւն պատճառել, փող նա միշտ կարող է գտնել: Բայց նրան վրդովեցնում էր իւր խաբուած դրութիւնը: Նա սատանի վիրաւորանք էր համարում, որ գտնուեցաւ աշխարհում մի մարդ, որը կարողացաւ խաբել քաւոր Պետրոսին,— այդ խաբէութեան մեծ հանճարին:

— Պէտք է նրան «Ներողամտութեան նշան» ցոյց տալ, ասաց քաւոր Պետրոսը և վառեց երկու մոմ, դրեց լուսամուտի առջև ներսի կողմից:

Դրսում տիրում էր գիշերային խաւար:

— Ա՞յդ է «Ներողամտութեան նշանը»:

— Այդ է: Պէտք է նրան միամտացնել, որ մենք ներում ենք, որ մենք այլեւս չենք հալածի նրան:

Քաւոր Պետրոսի վարմունքը ինձ բոլորովին ծիծաղելի երեւաց: Ես ասացի.

— Նա կորաւ, գնաց և գուցէ այժմ մի քանի հարիւր վերստ հեռացել է այս քաղաքից: Նա ո՞րտեղից պէտք է տեսնէ այդ «Ներողամտութեան նշանը»:

— Նա գուցէ այս րոպէիս պտըտւում է մեր հիւրանոցի շուրջը:

ակ կտորն էր մնացած ձեր հօր ահագին հարստութիւնից, և այնուհետև սկսեցիք մխիթարութիւն փնտռել գիւղական առանձնութեան մէջ:

— Բաւական է, դուք բոլորը գիտէք....: Ես սարսափում եմ....:

— Ես պէտք է վերջացնեմ:— Այդպէս էր ձեր անցեալը: Հիմա նայեցէք, ահա ձեր ապագայի սոսկալի նկարագիրը.— իմ առջև բացուած է տարտարոսը... ծծումբի բոցերի միջից հազիւ եմ նշմարում ձեր սարսափած դէմքը... սատանաները բորբոքում են կրակը, ձեր տանջանքը աւելի և աւելի սաստկացնելու համար....: Իսկ այնտեղ, հեռու, մի բարձրութեան վերայ, տեսնում եմ կանգնած մի մարդ, որպէս վրէժխնդրութեան բոցաւոր արձան կանգնած է ան, նայում է ահեղի դէմքով, և աղաչաւոր ձեռքերը մեկնել է դէպի Յաւիտենականի աթոռը, արդարութիւն է խնդրում....: Դա ձեր ամուսնի պատկերն է:

Վերջին խօսքերը համարեա թէ չլսեց պառաւը, որովհետեւ նա սրբէն ուշաթափ ընկած էր: Քաւոր Պետրոսի մոգական ազդեցութիւնը կրկին նրան ուշքի բերեց, և բռնելով նրա թեւից, նստեցրեց դիւանի վրայ:

Փոքր ինչ հանգստանալուց յետոյ պառաւը աչքերում, հարցրեց նա.

— Այդ դուք ո՞րտեղից գիտէք:

— «Աստուծոյ մարդը» ամէն բան գիտէ, պատասխանեց քաւոր Պետրոսը ծանր կերպով:

Բաւական մեծ քանակութեամբ արծաթ արժեց պառաւին, մինչեւ «Աստուծոյ մարդը» յօժարուեցաւ քաւել նրա մեղքերը և ազատեց դժոխքի տանջանքներից: Բացի դրանից տուեց նրան մի սուրբ պատանք, որպէս Երուսաղէմի յիշատակ, և պատուիրեց մեռնելուց յե-

ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈՃԵՐ

ԴԻՒՐԻՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քանի՞ ակռայ պակաս ունիք	—	Քէ՞մ սին նաքսըկէ
Ընդամէնը 20 ակռայ ունիմ հիմա	—	Քիւլ սինանի հէլլէ ասրին
Ոսկիո՞վ պիտի լեցնէք թէ արծաթով	—	Պիր լէպպիսում թէհէ՞պ իլլէ ֆըտտա
Նախապէս պէտք է մաքրեմ	—	Էվվէլ լէզըմ նաըղֆհում
Ի՞նչ է ձեր գինը	—	Շո՞ւ սաար անթում
Ամեն օր պէտք է լուաք	—	Քիւլ եէօվմ լազըմ թըղասըլու
Սրբէ յանկարծ ցաւի ի՞նչ ընեմ	—	Իզէ վուճաանի ֆումաքէն շո՞ւ լազըմ պի ամիլ
Քիչ մը քլօրովի գործածեցէք	—	Հօքքըլու շուէէ քլօրօֆ
Ամենակարեւոր դարմանը ակռաներու համար մաքրութիւնն է	—	Անզաֆ էսվա լի| խանան ընհաֆ
Քանի՞ ատամնաբոյժ կայ այս քաղաքին մէջ	—	Քէ՞մ հաքիմ սինան ֆի հէլ պէլէտ
Բոլոր ատամնաբոյժները այ հայաստանցիներէն	—	Քիւլ հէլ հէքիմ խանան մէ. զունէին մին ամեր էլ ֆինու՞ն
Ատամնաբուժական վարժարան կա՞յ այս քաղաքին մէջ	—	Ֆի՞ պի հէլ պէլէտ մէտրէսէ լի թըպպ խանան
Երկու հատ կայ, մէկը ֆրանսական միւսը ամերիկեան	—	Նաամ, ֆի թընթէյն, վահատ լիլ ֆրանսավիյէ վահատ լիլ ամերիքէն

ՏՈՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գիտնինին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդները ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՅՈՎ. Հ. ՄԱՃԱՐԵԱՆ

Սուրիոյ ծանօթ դերձակ - կերպասավաճառը հաստատած է մասնաճիւղ մը Պէյրութ, Սուգ - էլ - Նուրիէ:

Մեր վաճառատան մէջ կը գտնէք անգլ.՝ եւ ֆրանս. կերպասներու նոր մեծ եղանակի համապատասխան նորոյթներով. մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում անմրցելի գիներով։

Զինուորական այլ եւ այլ պիտոյքներ

Խղճամիտ աշխատանք

Ճշտապահութիւն

Գոհացուցամենանդ ժուարահաններու

Փորձեցէք համոզուելու համար:

ՏՈՔԹ. ՍԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne քաղաքապետական հիւանդանոցին, այժմ Շէֆ տը քլինիք St. Elie հիւանդանոցին, հաստատած է իր դարմանատունը (Բօյիքիճիք) Հանրին քաղի իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կ. ա. 10-12, կ. վ. 2-6. St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, ժանեկաբարձութեան, գլուխի, մորթի, վեներական, ներքին եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկները ամեն օր կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. 10-12։

Խղճամիտ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. աղքատ հիւանդներուն ձրի դարմանում Երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը կ. վ. ժամը 2-6։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Անուարական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 33.000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԵԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ԱՒԱՆԴԻ ՊԱՀՊԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5¼ %։ Աւելցած մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

UNITED STATES LINES

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆԳԻԾ

Աշխարհի ամենէն ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անունները	Մեկնումի թուականները	
Բրէզիտէնթ Րուզվէլթ »	4 *Սեպտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն »	14 »	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ »	21 »	»
Մանհաթթըն »	28 »	»
Բրէզիտէնթ Րուզվէլթ »	5 *Հոկտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն »	12 »	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ »	19 »	»
Մանհ. թթըն »	26 »	*Հավրէն*

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00, Մաարաֆ փողոց Պէյրութ, B. P. 511

Հեռագր. հասցէ.— «BITTIKER»

ՏՈՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ԹԻՒ 27 ՔԼ ԲԻՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑ ՊԱՊ ԻՏՐԻՍ

(Քաբուսինններու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Երկար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ, վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Քաբուսիններու եկեղեցւոյ ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս։

Գիտական ամենավերջին միջոցներով եւ ելեկտրաբուժութեամբ (Diatermo-thérapie) ներքին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, ֆրանկախտ, նոր եւ հին ցերմախտութիւն, փորլուծի, սիրտնախտի, միզամաքի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններն ու տկարութիւնները։ Նմանապէս կը դարմանէ արեան եւ ընդհ. տկարութիւններ, ռոմաթիզմ (Rhumatisme) մորթային հիւանդութիւններ, մանիշակագոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet)։ Մասնաւոր ելեկտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroideի:

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8։ Կիրակի եւ տօնական օրեր մինչեւ կէսօր։

Բացուած է Բաժանորդագրութիւնը

«ՎԷՄ»

ԵՐԿԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

ՎԷՄԸ պիտի բովանդակէ ուսումնասիրութիւններ մշակոյթի եւ պատմութեան մասին, յօդուածներ, կենսագրականներ, յուշեր, վաւերագրեր, ծանօթութիւն ու գրախօսական, նկարներ։ Պիտի նետուի հայ եւ օտար կեանքի նորութիւններուն, հայ գրականութեան, արուեստներու, պատմութեան եւ մշակոյթի այլ ճիւղերու մասին։ Նմանապէս լայն տեղ պիտի տայ Հայոց պատմութեան ազատագրական պայքարի էջերուն։

ՎԷՄԸ պիտի ձգտի հայ մշակոյթի դրօշակին շուրջ համախմբել հայ մտաւորականութեան եւ ընթերցող հասարակութեան լայն խաւերը՝ առանց խտրութեան։

ՎԷՄի առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ Սեպտեմբերին։

Բաժնեգին՝ Սուրիա տարեկան 40 ֆրանք։

Բաժանորդագրութեան համար այժմէն դիմել Hrant H. Abadjian Boite Postale 870, Beyrouth (Liban)

Մամուլի տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ

«Հայ Թատրական ընդհարումներ»

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

Բացուի առաջին լեզհարումներ ընտիր թուղթի վրայ եւ նկարներով։ Գինն է՝ 15 ֆրանք: Մինչեւ գրքի լոյս տեսնելը կանխիկ վճարողներուն՝ եւ գրադարան—ընթերցարաններուն 10 ֆրանք:

Դիմել՝ Hrant H. Abadjian Boite Postale 870, Beyrouth (Liban)

ԱՊԷԼ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Արուեստագիտական ճաշակով օժտուած հարազատ լուսանկար մը կրնաք ունենալ միայն դիմելով ԱՊԷԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԸ, ուր ամենապահանջ յաճախորդներն անգամ կ'առնեն կատարեալ գոհացում։

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

Գիտական լոյսի խաղերով բոսթ քարթ	(6 հատ 150 *Ս. Դ.* (12 » 200 *Ս. Դ.*
Խմբանկար հարսանեկան կամ առանձին բոսթրէ,	(6 հատ 400 *Ս. Դ.* (12 » 600 *Ս. Դ.*

Ցարգելի յաճախորդները փոխարժէքը կը վճարեն այն ատեն միայն երբ կատարելապէս գոհ են իրենց լուսանկարներէն։

ՖՕԹՕ ԱՊԷԼ 9 Ավրընւ Ֆրանսէզ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԼԻԼԱ"

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Պուրճ— Հին Սէրայի ետեւի անկիւնը

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է

Հայկական ժամադրավայր՝ մաքուր շրջանակով

ՕԴԱՍՈՒՆ ԹԷՐՐԱՍ

Մասնաւոր կաբինէներ ընտանիքներու համար

ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ,

ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

Դիմէ՛ ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԷՆՏԻՐՃԵԱՆԻ

Յ. Կրպիճեան եւ Որդի

ՊԻՂԻՆՋԷ ՆՈՐ ՀՐՇԷՋՆԵՐ ԼԻՊՆԱՆ ՄԱՐԳԱՅՈՎ

Երաշխաւորուած 20 տարուան համար

ՐԻՒ ԳԱՐԻՒՍԻԷՆ ԹԻՒ 43

Յոյնանեեւ Կրպիճեան եւ Որդի Գործարանին մէջ կը շինուին՝ տաս կատարելագործեալ յօրինուածքով եւ ամենաազդեցիկ քիմիական բաղադրութիւններով գործող եւ 20 քիլոկրամ ճնշումի դիմացող պղինձէ հրշէջներ, ԼԻՊՆԱՆ մարքայով:

Անոնք արձանագրուած ըլլալով Քաղաքապետութեան Տնօրէնութեան մօտ, նաեւ արձանագրուած են ֆրանսական թէքնիք յանձնախումբի գնահատման։

Գիները չափազանց դիւրամատչելի եւ Արդիւնքը երկվայրկեանական է։

Մանճակա՞լի կամ Աթո՞ռի պէտք ունիս, գնէ՛

Ekvall վաճառանիշով մանճակալ մը, որ ծանօթ է այժմ ամենուն, գին՝ 8—8.50 եւ 16.50 ս. ոսկի վճարումի դիւրութիւններ.—

Հասած են մեր ծախու մանճակալները՝ սոկուն, ներկայանալի, թեթեւ եւ դիւրամատչելի ամեն քսակի—

Բնական գոյնով՝ հատը 130 ս. գ. ընկուզի գոյն՝ հատը՝ 135 ս. դ.

—o—

Գիւղ երթալէ առաջ այցելէ մեզ անգամ մը եւ գնէ աթոռ մը որ կրնայ ծառայել քեզ տարիներ տեւական, ըլլայ գիւղը թէ՝ տանդ մէջ։

Մեր մանճակալները կը ծախուին նաեւ Mr. Emin Adadaի քով, Avenue Foch։

Բայց ո՛չ նոյն վճարումի դիւրութիւններով։

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ *ԵՐՈՒԱՆԴ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ* Պապ—Իտրիս 128 Rue des Postes, «l'Orient»ի կից B. P. 810 Beyrouth

— 126 —

տոյ նրանով թաղուել, ասելով թէ չար ոգիները երբեք չեն համարձակուի մօտենալ նրա մարմնին։

Պառաւին ըստ կարգի կողոպտելուց յետոյ վերադարձանք նոյն հիւրանոցը, ուր թողել էինք մեր իրեղէնները։ Այստեղ գտանք Աբիսինացուն անյայտացած։ Մեր հարցերին հիւրանոցի տէրը ոչինչ բացատրել չկարողացաւ, որից կարելի լինէր մի որոշ հետեւանք հանել։ Բայց քաւոր Պետրոսը խսկոյն հասկացաւ պատահածը, և մտաւ այն սենեակը, որտեղ դրած էինք մեր իրեղէնները։ Նա սկսեց քննել արկղերը։ Նրանցից մէկի կողպէքը կոտրած էր։ Դա միեւնոյն արկղն էր, որի մէջ սովորաբար պահում էինք մեր փողերը։ Պակաս էր յիսուն հազար րուբլի։ Ես յիշեցի հայկական առածը.

«Գողը գողից գողացաւ, Աստուած տեսաւ զարմացաւ»։

— Ես այդ վաղուց սպասում էի... ասաց քաւոր Պետրոսը և սկսեց ծիծաղել։

Զարմանալի բնաւորութիւն ունէր այդ մարդը, ոչինչ նրան վրդովեցնել չէր կարող։ Դա այն տեսակ քարասիրտ մարդիկներից էր, որոնք ոչ դժբախտութեան ժամանակ տրտմել գիտեն և ոչ յաջողութեան ժամանակ ուրախանալ։

Ես չկարողացայ համբերել և փոքր ինչ կոպիտ կերպով ասեցի նրան.

— Յիսուն հազար րուբլի տարել է անպիտանը, և դուք ես ծիծաղո՞ւմ էք։— Հէնց այս րոպէիս պէտք է նրա ետեւից ընկնել։

— Երբ խաչագողը անյայտանում է, նրա ետեւից այլեւս չեն ընկնում, պատասխանեց նա, դարձեալ իւր ծիծաղը շարունակելով։

— Ինչո՞ւ։

— Նրա համար որ անկարելի է գտնել։

— 127 —

— Ես այդ անպիտանին հէնց այս գիշեր կարող եմ բռնել։

— Չես կարող։ Եթէ նա իմ աշակերտն է, ես լաւ եմ ճանաչում, թէ ի՛նչ պտուղ է....։

Աբիսինացին քաւոր Պետրոսի ամենաընդունակ աշակերտներից մէկն էր։ Նրա իսկական անունը Մաթոս էր, բայց չափազանց խորամանկութեան համար կոչում էին «չէյթան Մաթոս», որ նշանակում է սատանայ Մաթոս։

— Ես հարցրի քաւոր Պետրոսից.

— Դուք ասում էք, թէ վաղուց սպասում էք մի այսպիսի վարմունք նրա կողմից, երբ այսպիսի կասկած ունէիք նրա վրայ, ինչո՞ւ չէիք հեռացնում ձեզանից։

— Երբ խաչագողը կասկած ունի իր ընկերի վրայ, այդ դէպքում ոչ նրանից բաժանվում է և ոչ հեռացնում է իրանից։

— Ապա ի՛նչ է անում։

— Սպանում է....։

Վերջին խօսքերը ակամայ թռաւ քաւոր Պետրոսի բերնից։

— Սպանո՞ւմ է, կրկնեցի ես հետաքրքրութեամբ։

— Ուրիշ ճար չկայ։ Եթէ կասկածաւորին կենդանի հեռացնէ այնուհետեւ պէտք է զանազան չարիքներ սպասէ նրա կողմից։ Նա կարող է դաւաճանել, կարող է մատնել, մի խօսքով, շատ վնասներ կարող է տալ, որովհետեւ իւր ընկերի գաղտնիքների մասին տեղեկութիւններ ունի։

— Որպէս Աբիսինացին մեր գաղտնիքների մասին։

— Այո՛։

— Ուրեմն ինչո՞ւ չսպանեցիք նրան։

— Խոստովանում եմ, որ այդ դէպքում ես սատտիկ